

Handläggare:
Christer Blomkvist 508 33 689
Jill Geidemark Banu 508 33 771

Till
Utbildningsnämnden
2011-11-24

Urvalsgrunder vid val till förskoleklass och grundskola.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

Utbildningsnämnden fastställer de förändringar som föreslås i urvalsgrunder vid val till förskoleklass och grundskola.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Johanna Engman
Avdelningschef, tillhandahållaravdelningen
Biträdande utbildningsdirektör

Sammanfattning

Urvalsgrunderna gäller kommunala skolor. För de skolor som inte kan bereda plats för alla barn som sökt till skolan, måste urvalsgrunder tillämpas. Urvalsgrunderna för förskoleklass och grundskolans samtliga årskurser baseras på skollagens regelverk.

Gemensamma urvalsgrunder för valet till förskoleklass infördes inför skolval 2010 och reviderades inför valet 2011 för att säkerställa likvärdighet i antagningsförfarandet till de kommunala grundskolorna. Revidering av nuvarande urvalsgrunder görs för att inkludera skolval till samtliga årskurser i den kommunala grundskolan

Rektor på respektive skola hanterar samtliga inkomna ansökningar och gör bedömningar utifrån urvalsgrunderna. För att bedöma urvalsgrunden ”om

vårdnadshavarens önskemål skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen” fattar rektor beslut efter samråd med överordnad chef.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom tillhandahållaravdelningen i samarbete med grundskoleavdelningen och ledningsstaben.

Bakgrund

De beslut som fattades i utbildningsnämnden 2009-09-17 om urvalsgrunder vid skolplacering vid kommunala skolor utgår från skollagens regler om valfrihet och närhet. Kommunen ska beakta om det finns särskilda skäl för en elev att gå på en viss skola. Skollagen ger huvudmannen utrymme att tolka reglerna.

Med hänsyn till de synpunkter som framkom på urvalsgrunderna vid 2010 års skolval, togs nya urvalsgrunder för val till förskoleklass fram och beslutades i utbildningsnämnden inför skolvalet 2011. Urvalsgrunderna kompletterades med definitioner av begreppen närhet, syskon och hushåll (se bilaga 1).

Förändringarna i urvalsgrunderna har inneburit en större tydlighet för såväl vårdnadshavare som skolor. Detta innebär att möjligheten till olika bedömningar har begränsats. Syskonförtur i årskurserna F-5 har införts vid val till förskoleklass och skolpliktsbevakningsområden används som en urvalsgrund. För att kvalitetssäkra urvalsgrunden ”om vårdnadshavarens önskemål skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen” sker detta beslut av rektor efter samråd med överordnad chef.

Skolinspektionen har under 2011 riktat kritik mot att det kan uppfattas som att staden i strid med skollagen vid urval till förskoleklass och grundskola kan låta syskonförtur gå före barns berättigade krav på en placering vid en skolenhet nära hemmet.

Ett antal vårdnadshavare har överklagat beslut om urval till förskoleklass. Inget av dessa överklaganden har medfört att någon skola fällts när det gäller antagningsprocessen.

För att säkerställa att urvalsgrunderna till skolval 2012 är i överensstämmelse med skollagstiftningen har dessa utarbetats i nära samverkan med stadens juridiska avdelning.

Ett verksamhetssystem i form av en extern ansökningstjänst och en intern antagnings- och handläggningstjänst via Internet utvecklades i projektet Skolval Stockholm, val till förskoleklass 2010. E-tjänsten kopplad till val av förskoleklass, har nu använts i två år med ökad positiv respons från användarna, såväl medborgarna som verksamheten. Utvecklingsarbetet fortsätter för att kunna omfatta fler årskurser.

Förvaltningens synpunkter

Utbildningsnämnden beslutade 2009-09-17 hur närhetsprincipen ska tillämpas i Stockholm. Med en skola nära hemmet menas att ingen elev i årskurs F-3 har längre gångväg mellan hem och skola än 2 km, ingen elev i årskurs 4-6 längre gångväg än 3 km och ingen elev i årskurs 7-9 längre gångväg än 4 km.

Utbildningsnämnden beslutade 2010-11-18 om hur syskonförtur ska behandlas och förtydligade det i sitt beslut 2011-01-20. Syskonförtur gäller som urvalsgrund vid antagning till förskoleklass för barn med ett berättigat krav på placering vid en skolenhet nära hemmet och som bor på ett avstånd om högst 2 km till närmsta skola och har syskon som går i årskurs 1-5 i den aktuella skolan. Om det inte finns en skola inom ett gångavstånd om högst 2 km gäller syskonförtur till skolpliktsbevakningsskolan. För barn som inte går förskoleklass, vars vårdnadshavare väljer till årskurs 1 i grundskolan, föreslås samma syskonförtursregel gälla. Detta medför att syskonförtur gäller som urvalsgrund vid antagning till förskoleklass och, i mån av plats, direkt i årskurs 1 för barn som har syskon som går i förskoleklass eller årskurs 1-5.

Utbildningsförvaltningen föreslår att gemensamma urvalsgrunder vid skolval, som omfattar förskoleklass och grundskolans samtliga årskurser, införs. Eftersom urvalsgrunderna ska omfatta såväl förskoleklass som grundskola, kommer i den fortsatta skrivningen begreppet barn även att innefatta begreppet elev.

Skolpliktsbevakningsansvaret innebär att skolan har ett aktivt ansvar för att barnet får en skolplacering. Det innebär *inte* en garanterad plats på en specifik skola. Urvalsgrunderna blir aktuella när det finns fler barn som söker en specifik skola än det finns antal platser. När en skola inte kan bereda plats till alla barn som sökt, behöver urvalsgrunder tillämpas.

Inför skolval 2012 föreslår förvaltningen att urvalsgrunder används även vid antagning av elever där avlämnande skolenhet inte har högre årskurs och eleverna därför måste välja en annan skola. Revideringen av urvalsgrunder för valet till förskoleklass genomförs för att säkerställa likvärdighet i antagningsförfarandet till

de kommunala grundskolorna. Förändringarna sammanfattas under Förvaltningens förslag nedan.

En ”profilskola” definieras som en skola som har ett specifikt uppdrag av utbildningsnämnden.

I staden används även begreppet ”inriktningar” för skolor som har en viss specialisering. En del av dessa ”profiler” och ”inriktningar” kan innebära möjlighet för skolan att använda sig av tester och prov för urval till årskurs 7 och årskurs 4 i enlighet med skollagens 10 kap. 9 § andra stycket tillsammans med skolförordningens 9 kap. 25-27 §§. Detta innebär att skolor utan att ansöka om det kan göra urval av elever till årskurs 7 på grundval av färdighetsprov i bild, idrott och hälsa, musik eller slöjd om skolornas verksamhet kräver det. För att göra motsvarande urval till årskurs 4 krävs särskilt tillstånd av Skolinspektionen.

I de fall en skola har ”profilklasser” eller ”inriktningsklasser” med särskilda urvalsgrunder, behöver dessa klasser hanteras som om de vore separata skolor i skolvalsprocessen.

Hur begreppen ”profiler” och ”inriktningar” ska användas på Jämför service och i skolvalsprocessen kommer att utredas av förvaltningen under innevarande läsår. Det innebär att hittillsvarande praxis, där ”inriktningar” inte är närmare definierade, gäller för skolvalet 2012.

Rektor på respektive skola hanterar samtliga inkomna ansökningar och gör bedömningar utifrån urvalsgrunderna. För att bedöma urvalsgrunden ”om vårdnadshavarens önskemål skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen” fattar rektor beslut efter samråd med överordnad chef.

Det kan finnas omständigheter kopplade till lokala förhållanden, som innebär att undantag från urvalsgrunderna blir nödvändiga. Exempel på detta kan vara när skolan måste inhysas i tillfälliga lokaler. Vid dessa fall fattar rektor beslut efter samråd med överordnad chef.

I skollagen fastslås i 10 kap 31 § att den som blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 30 § andra stycket. Detta medför att barn som redan går i aktuell skola har rätt att gå kvar där. De behöver därför inte välja skola. Detta gäller förskoleklass och årskurserna 1-9 i grundskolan. Barn som går i en förskola belägen i en grundskola omfattas inte av

denna regel utan hanteras utifrån samma principer som gäller övriga barn vid ansökan till förskoleklass.

Förvaltningens förslag till urvalsgrunder vid val till förskoleklass och grundskola

Huvudregel är att ett barn ska placeras vid den av kommunens skolor där barnets vårdnadshavare önskar att barnet ska gå.

Undantag från huvudregeln får göras i följande fall:

1. Om vårdnadshavarens önskemål skulle medföra att ett annat barns berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts.
2. Om vårdnadshavarens önskemål skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen.

Vid urval bland barn som omfattas av punkten 1 ska följande urvalsgrunder tillämpas i angiven ordning:

- A) Barn med berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet, som med anledning av behov av särskilt stöd av pedagogisk eller social karaktär har behov av att placeras vid en viss skolenhet.
- B) Övriga barn med berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet och med hänsyn till närhet och lämplig skolväg har anledning att gå vid en viss skolenhet.

Vid urval bland barn som omfattas av punkten B ska följande urvalsgrunder tillämpas i angiven ordning:

- a) Syskonförtur gäller för barn med berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet med hänsyn till närhet och lämplig skolväg, som ska börja i förskoleklass eller vid val direkt till årskurs 1. Urvalsgrunden gäller om barnet bor inom 2 km gångavstånd samt har syskon som går i förskoleklass eller årskurs 1 till och med 5 på den aktuella skolan under läsåret. Om ett barn bor längre bort än 2 km gångavstånd till närmsta skola gäller syskonförturen till vad som administrativt har definierats som barnets skolpliktsbevakningsskola.
- b) Övriga barn med berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet och som bor inom vad som administrativt har definierats som

skolans skolpliktsbevakningsområde samt med hänsyn till närhet och lämplig skolväg har anledning att gå vid en viss skola.

- c) Barn med berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet som inte bor inom skolans skolpliktsbevakningsområde men med hänsyn till närhet och lämplig skolväg har anledning att gå vid en viss skola.

Förvaltningens förslag innebär följande förändringar jämfört med nämndens tidigare beslut 2010-11-18 och 2011-01-20:

1. Urvalsgrunderna gäller för antagning till förskoleklass och grundskolans samtliga årskurser.
2. Ordningen på undantag från huvudregeln är omkastad för att tydliggöra vad skollagen säger angående placering vid skolenhet i 9 kap. 15§ för förskoleklass och 10 kap. 30§ för grundskolan. ”En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet”.
3. Urvalsgrund punkt 1.B.a. angående syskonförtur omfattar såväl val till förskoleklass som val direkt till årskurs 1. Urvalsgrunden har kompletterats med att syskonförtur gäller syskon i förskoleklass såväl som årskurs 1-5 i grundskolan.
4. ”Barn som på grund av sina särskilda behov av stöd behöver gå vid en viss skolenhet, en skolenhet som med sin inriktning vänder sig till en viss grupp av elever med behov av särskilt stöd. Det är det enskilda barnets behov som ska beaktas” har utgått under undantag från huvudregeln med anledning av att ovanstående text endast är en exemplifiering av vad skollagens formulering ”om vårdnadshavarens önskemål skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen” har för innebörd.

Förvaltningens förslag:

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden fastställer de förändringar som föreslås i urvalsgrunder vid val till förskoleklass och grundskola.

Bilaga:

1. Definitioner av begreppen hushåll/familj, syskonförtur och närhet